

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2021 m. balandžio 28 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Godos Ambrasaitės-Balynienės, Gedimino Sagačio ir Dalios Vasarienės (kolegijos pirmininkė ir pranešėja),

teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal ieškovų J.M. ir A.M. kasacinius skundus dėl Kauno apygardos teismo 2020 m. birželio 11 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovų J.M. ir A.M. ieškinį atsakovėms Nacionalinei žemės tarnybai prie Žemės ūkio ministerijos ir individualiai įmonei „NT Darbai“ dėl žemės sklypų ribų parodymo-paženklavimo aktų pripažinimo negaliojančiais, Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos sprendimų panaikinimo ir valstybinės žemės nuomos sutarčių pripažinimo negaliojančiomis.

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl teisės normų, reglamentuojančių žemės sklypų ribų parodymo-paženklavimo aktų sudarymą, aiškinimo ir taikymo, taip pat dėl šių aktų ginčijimo teisme pagrįstumo.
2. Ieškovai J.M. ir A.M. ieškiniu prašė pripažinti žemės sklypų (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini) ir (duomenys neskelbtini)) II „NT Darbai“ 2017 m. birželio 2 d. parengtų ribų parodymo-paženklavimo aktus negaliojančiais, panaikinti Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Tarnyba) 2018 m. balandžio 9 d. sprendimus Nr. 20SK-383-(14.20.110.) ir Nr. 20SK-381-(14.20.110.) bei pripažinti negaliojančiomis 2018 m. rugpjūčio 1 d. valstybinės žemės sklypų nuomos sutartis.
3. Nurodė, kad ieškovui A. M. nuosavybės teise priklauso žemės sklypas, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini). Šis žemės sklypas suformuotas 1997 m. rugsėjo 30 d. preliminarinių kadastrinių matavimų pagrindu. Ieškovas 2018 m. rugsėjo mėnesį savo žemės sklype rado įkaltus metalinius kuolus (vamzdžius), o šalia jų rado riboženklus. Su ieškovui priklausančiu žemės sklypu iš vakarų pusės ribojasi geodezinių matavimų pagrindu suformuotas žemės sklypas, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini). Ieškovas, nors yra gretimo sklypo savininkas, nebuvo pakviestas ir nedalyvavo nustatant gretimo žemės sklypo ribas. Valstybei priklausantis žemės sklypas, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), buvo suformuotas ir Nekilnojamojo turto registre įregistruotas Tarnybos teritorinio žemėtvarkos skyriaus vedėjo 2018 m. balandžio 9 d. sprendimo Nr. 20SK-383-(14.20.110.) pagrindu, patvirtinus II „NT Darbai“ matininko V. V. 2017 m. rugsėjo 4 d. parengtą Nekilnojamojo daikto kadastro duomenų bylą. Žemės sklypas, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), yra išnuomotas D. K. 2018 m. rugpjūčio 1 d. valstybinės žemės sklypo nuomos sutarties pagrindu. Nurodė, kad 2017 m. birželio 2 d. žemės sklypo, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), ribų paženklavimo-parodymo akte yra suklastotas A. M. parašas.
4. Ieškovei J. M. nuosavybės teise priklauso žemės sklypas, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini). Su ieškovei priklausančiu žemės sklypu, kuris suformuotas atliekant preliminarinius matavimus, iš rytų pusės geodezinių matavimų pagrindu yra suformuotas naujas žemės sklypas, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini). Valstybinis žemės sklypas, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), suformuotas bei Nekilnojamojo turto registre įregistruotas Tarnybos teritorinio žemėtvarkos skyriaus vedėjo 2018 m. balandžio 9 d. sprendimo Nr. 20SK-381-(14.20.110.) pagrindu, patvirtinus individualios įmonės II „NT Darbai“ matininko V. V. 2017 m. rugsėjo 6 d. parengtą Nekilnojamojo daikto kadastro duomenų bylą. Žemės sklypas, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), 2018 m. rugpjūčio 1 d. valstybinės žemės sklypo nuomos sutartini išnuomotas D. K. Nurodė, kad 2017 m. birželio 2 d. žemės sklypo, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), ribų paženklavimo-parodymo akte yra suklastotas J. M. parašas.
5. Ieškovai argumentavo, kad, matininkui geodeziniais matavimais formuojant žemės sklypą ir vietovėje paženklinant jo ribas, besiribojančių žemės sklypų savininkai (ieškovai) turėjo būti pakviesti ir dalyvauti nustatant žemės sklypo ribas. Tačiau ieškovai negavo matininko kvietimo į 2017 m. birželio 2 d. atliktą žemės sklypų ribų paženklavinimą. Nekilnojamojo daikto kadastro duomenų byloje atitinkamai nėra dokumentų, kurie patvirtintų žemės sklypo ribų paženklavimo-parodymo akto kopijos ir žemės sklypo plano fragmento (ištraukos) įteikimą ieškovams.
6. Nustačius, kad sklypo ribų paženklavimo-parodymo aktai parengti neteisėtai, neteisėtai laikytini ir šių aktų pagrindu priimti Tarnybos Marijampolės, Kazlų Rūdos ir Kalvarijos skyriaus vedėjo 2018 m. balandžio 9 d. sprendimas Nr. 20SK-383-(14.20.110.), kuriuo buvo patvirtinta žemės sklypo, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), kadastro duomenų byla, ir Tarnybos Marijampolės, Kazlų Rūdos ir Kalvarijos skyriaus vedėjo 2018 m. balandžio 9 d. sprendimas Nr. 20SK-381-(14.20.110.), kuriuo buvo patvirtinta žemės sklypo, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), kadastro duomenų byla. Atitinkamai trečiojo asmens lūkesčiai nuomotis žemės sklypus ne aukciono būdu, neteisėtų administracinių aktų pagrindu patvirtinus žemės sklypų kadastrinius duomenis, nėra teisėti, todėl negali būti ginami.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

7. Marijampolės apylinkės teismas 2020 m. vasario 20 d. sprendimu bylos dalį dėl 2017 m. birželio 2 d. žemės sklypų ribų paženklavimo-parodymo aktų pripažinimo negaliojančiais nutraukė; reikalavimų dėl Tarnybos Marijampolės, Kazlų Rūdos ir Kalvarijos skyriaus vedėjo 2018 m. balandžio 9 d. sprendimų Nr. 20SK-381-(14.20.110.) ir Nr. 20SK-383-(14.20.110.) panaikinimo ir 2018 m. rugpjūčio 1

- d. valstybinės žemės sklypų nuomos sutarčių pripažinimo negaliojančiomis netenkino.
8. Teismas nustatė, kad teisinius santykius, susijusius su žemės sklypų kadastro duomenų nustatymu, įrašymu į Nekilnojamojo turto kadastrą (registrą), reglamentuoja Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 15 d. nutarimu Nr. 534 patvirtinti Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro nuostatai (toliau – ir Nuostatai). Remiantis ginčo žemės sklypų kadastrinių matavimų bylose esančiais duomenimis, kvietimai ieškovams kaip gretimų žemės sklypų savininkams buvo siunčiami registruotu laišku. Žemės sklypų ribų pažėnkinimo-parodymo aktuose yra vykdytojo V. V., užsakovo D. K. bei gretimų žemės sklypų savininkų parašai.
 9. Teismas nurodė, kad byla buvo išnagrinėta nedalyvaujant V. V., ruošusiam 2017 m. birželio 2 d. aktus, ir nesant žemės sklypo ribų pažėnkinimo-parodymo aktų popierinių originalų, t. y. nesant galimybės nustatyti, ar aktus pasirašė ieškovai. Neginčytinų įrodymų, kad minėtus aktus ieškovai pasirašė, byloje nėra.
 10. Byloje apklausti liudytojai nenurodė, kad ieškovai dalyvavo ir pasirašė 2017 m. birželio 2 d. aktus. Šios aplinkybės nepatvirtino ir D. K. Vykdytojos II „NT Darbai“ atstovas V. V. civilinėje byloje paaiškinimų nedavė. Vadovaudamasis įrodymų vertinimo tikėtinumo taisykle, teismas nusprendė, kad labiau tikėtina, jog ieškovai nedalyvavo nustatant ginčo žemės sklypų ribas ir 2017 m. birželio 2 d. aktų nepasirašė. Tačiau teismas nusprendė, kad kvietinio asmens parašo nebuvimas žemės sklypų ribų pažėnkinimo-parodymo akto nedaro negaliojančio, nenustačius kitų esminių jo sudarymo pažeidimų. Teismo vertinimu, ieškovai pripažino ir neįrodinėja, kad dėl žemės sklypų ribų pažėnkinimo-parodymo aktų jiems nuosavybės teise priklausančių žemės sklypų plotai (kiekiai) nepasikeitė daugiau, nei yra leistinos maksimalios (ribinės) ploto paklaidos.
 11. Remdamasis Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. spalio 28 d. nutartyje civilinėje byloje Nr. e3K-3-304-695/2019 suformuluota teisės aiškinimo taisykle, teismas ieškovų ieškinio reikalavimą dėl ginčijamų žemės sklypų ribų pažėnkinimo-parodymo aktų pripažinimo negaliojančiais nutraukė Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir [CPK](#)) 293 straipsnio 1 dalies 1 punkto pagrindu.
 12. Spręsdamas dėl ieškovų reikalavimų dėl 2018 m. balandžio 9 d. Tarybos teritorinio skyriaus vedėjo sprendimų, kuriais buvo suformuoti ginčo žemės sklypai, priklausančios valstybei, panaikinimo, teismas nustatė, kad byloje nėra duomenų, jog šie sprendimai buvo priimti pažeidžiant imperatyvias įstatymo normas, nesilaikant jų priėmimo ir pasirašymo tvarkos. Todėl ieškovų argumentus dėl šių sprendimų negaliojimo pirmosios instancijos teismas atmetė kaip nepagrįstus.
 13. Įvertinęs šalių argumentus dėl ieškovų ginčijamų valstybinės žemės sklypų nuomos sutarčių pripažinimo negaliojančiomis, teismas nustatė, kad, remiantis Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 9 straipsniu ir šio straipsnio 1 dalies 4 punktu, Taryba sudaro valstybinės žemės nuomos sutartį ir sprendimą priima Tarybos vadovas arba įgaliotas teritorinio padalinio vadovas. Remiantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 18 d. nutarimo Nr. 236 2.4 punktu, kaimo vietovėje be aukciono išnuomojami žemės ūkio paskirties žemės sklypai, suformuoti pagal žemės valdos projektus ar teritorijų planavimo dokumentus ir įregistruoti Nekilnojamojo turto registre. Tokie žemės sklypai ir yra išnuomoti D. K. Atsižvelgdamas į nustatytas aplinkybes, teismas nenustatė pagrindų 2018 m. rugpjūčio 1 d. valstybinės žemės nuomos sutartis pripažinti negaliojančiomis.
 14. Kauno apygardos teismas, išnagrinėjęs bylą pagal ieškovų apeliacinį skundą, 2020 m. birželio 11 d. nutartimi pirmosios instancijos teismo sprendimą paliko nepakeistą.
 15. Teismo vertinimu, ieškovai nenurodė, kaip prašomais pripažinti negaliojančiais aktais pažeidžiamos jų teisės ir teisėti interesai. Ginčo dalykas yra besiribojančių ieškovų ir valstybės naujai suformuotų bei jos vardu įregistruotų žemės sklypų ribos. Ieškovai, siekdami, kad, jų manymu, neteisingai nustatytos ribos būtų nustatytos kitoje vietoje, nei jos faktiškai yra, turėjo galimybę reikšti reikalavimą, remdamiesi Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – [CK](#)) 4.45 straipsniu, ir prašyti teismo, kad žemės sklypų ribos būtų nustatytos kitoje vietoje, tokiu būdu ginčą tarp šalių išsprendžiant iš esmės. Tačiau tokio reikalavimo ieškovai nereiškė.
 16. Pirmosios instancijos teismas teisingai nustatė ginčo teisinius santykius reglamentuojančius teisės aktus. Remiantis byloje esančiais duomenimis, ieškovai buvo informuoti apie atliekamus kadastrinius matavimus, be to, jie patys pripažino, kad dėl 2017 m. birželio 2 d. žemės sklypų ribų pažėnkinimo-parodymo aktų jiems nuosavybės teise priklausančių žemės sklypų plotai nepasikeitė daugiau, nei yra leistinos maksimalios (ribinės) ploto paklaidos. Šią aplinkybę patvirtino ir teismo posėdžio metu kaip liudytojas apklaustas ieškovų prašymu schemas ruošęs matininkas. Ieškovų žemės sklypų kadastriniai matavimai nėra atlikti. Nustatytos ginčo žemės sklypų ribos nepriklausomai nuo to, ar ieškovai būtų dalyvavę, nesikeistų. Todėl kvietinio asmens parašo nebuvimas žemės sklypo ribų pažėnkinimo akte tokio akto nedaro negaliojančio, nenustačius kitų esminių jo sudarymo ar ieškovų teisių pažeidimų. Be to, byloje esantys įrodymai nepatvirtina ieškovų įrodinėjamų aplinkybių, kad 2018 m. balandžio 9 d. sprendimai dėl ginčijamų žemės sklypų kadastrinių matavimų Tarybos teritorinio skyriaus vedėjo buvo priimti pažeidžiant imperatyvias įstatymo normas, nesilaikant jų priėmimo ir pasirašymo tvarkos.
 17. Spręsdamas dėl absoliutaus sprendimo negaliojimo pagrindo (suinteresuotų asmenų neįtraukimo į bylą), teismas nustatė, kad ieškovai, sužinoję, jog ginčo žemės sklypai, kurie iš pradžių priklausė Lietuvos Respublikai, yra perduoti nuosavybės teise M. P. (jos teisių perėmėjos L. K. ir L. K.), kreipėsi į teismą su prašymu dėl šių asmenų įtraukimo į nagrinėjamą civilinę bylą, nes ginčas yra dėl joms nuosavybės teise atiteksiančių žemės sklypų suformavimo ir įregistravimo, taip pat disponavimo šiais žemės sklypais. Šį prašymą pirmosios instancijos teismas atmetė neskundžiamą protokoline nutartimi. Apeliacinės instancijos teismo vertinimu, byloje nebuvo sprendžiama ir teismo procesiniuose sprendimuose nėra pasisakyta dėl apeliaciniame skunde nurodytų asmenų (L. K. ir L. K.) teisių ir pareigų. Skundžiamo teismo sprendimo pagrindu minėti asmenys neįgyja jokių teisių ir pareigų.

III. Kasacinių skundų ir atsiliepimų į juos teisiniai argumentai

18. Ieškovas A. M. kasaciniu skundu prašo panaikinti Kauno apygardos teismo 2020 m. birželio 11 d. nutartį ir Marijampolės apylinkės teismo 2020 m. vasario 20 d. sprendimą bei perduoti bylą pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo. Kasacinis skundas yra grindžiamas tokiais argumentais:
 - 18.1. Teismai neatskleidė ginčo esmės, nes nedarė skirtumo tarp naujo žemės sklypo formavimo laisvame valstybiniame žemės fonde ir jau suformuotų bei civilinėje apyvartoje esančių žemės sklypų (nekilnojamųjų daiktų) nuosavybės teisinių santykių. [CK 4.45 straipsnis](#) nereglamentuoja žemės sklypų ribų nustatymo laisvame valstybinės žemės fonde ir nereglamentuoja atvejų, kai yra ginčas ne dėl žemės sklypų ribų, bet dėl paties žemės sklypo suformavimo teisėtumo. Kai vykdoma žemės reforma yra atliekami nauji (prieš tai neegzistavusio) žemės sklypo kadastriniai matavimai, nėra nei to sklypo riboženkliai, nei planų, pagal kuriuos būtų galima nustatyti naujai formuojamo sklypo ribas. Gretimo žemės sklypo riboženkliai, jo planuose nustatytos ribos (atstumai) ir gretimų žemės sklypo valdytojo informavimo procedūros žemės reformos metu turi visiškai kitą reikšmę, nei tikslinant anksčiau suformuoto žemės sklypo ribas.
 - 18.2. Teismai neteisingai nustatė ginčo teisinius santykius reglamentuojančius teisės aktus, nes reikalavimus dėl žemės sklypų ribų nustatymo reglamentuoja Nekilnojamojo turto objekto kadastrinių matavimų ir kadastro duomenų surinkimo bei tikslinimo taisyklės. Nagrinėjamam ginčui Nuostatai yra aktualūs tik dėl juose įtvirtintų atitinkamų procedūrų ir formų, o žemės sklypų ribų nustatymą reglamentuojantys teisės aktai teismo sprendime apskritai nepaminėti.
 - 18.3. Teismai pažeidė Nekilnojamojo turto kadastrinių matavimų ir kadastro duomenų surinkimo bei tikslinimo taisyklių nuostatas, kurios

įtvirtina, kad kadastriniai matavimai yra atliekami pagal teritorijų planavimo detaliuosius ir specialiuosius planus, institucijų, atsakingų už žemės sklypų formavimo valstybinėje žemėje organizavimą, patvirtintus žemės sklypų planus, naudojant topografinius planus bei kitą geodezinę ir topografinę medžiagą. Po to, kai žemės sklypų ribos buvo nustatytos pagal žemės reformos žemėtvarkos projekto sprendinius (kaip nagrinėjimu atveju), vėliau, atliekant kadastrinius matavimus, šios ribos turi išlikti nepakitusios, o gali būti tikslinamas pagal leistinas ribas tik šiuo sklypu užimamas teritorijos plotas.

- 18.4. Nagrinėjamu atveju ieškovo parašus žemės sklypo ribų paženklinimo aktuose suklastoto kadastrinius matavimus rengęs matininkas. 2020 m. kovo 25 d. prokuroro nutarimu išteisinis tyrimas matininko V. V. atžvilgiu nenustačius veikos, turinčios nusikaltimo ar baudžiamojo nusizengimo, nurodyto Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – BK) 300 straipsnio 1 dalies, požymių, buvo nutrauktas. Tačiau nagrinėjamoje byloje teismo nustatyta aplinkybė, kad ginčo sklypo ribų paženklinimo aktai yra suklastoti. Tai reiškia, kad atsakovo sprendimai dėl ginčo sklypų kadastro duomenų nustatymo yra priimti suklastotų dokumentų pagrindu ir turėjo būti panaikinti.
- 18.5. Atlikus ieškovo žemės sklypų geodezinius kadastrinius matavimus, kuriuos atliekant preliminariais matavimais nustatytos ribos nėra keičiamos, sklypų plotas galėjo viršyti leistiną paklaidą ir už tą paklaidą viršijantį plotą ieškovo skirtumą valstybei būtų kompensavę pinigais. Taikytinas teisinis reguliavimas paneigia teismo išvadą dėl ploto paklaidos, nes ieškovo nuosavybę nagrinėjamu atveju nustato ne kadastro duomenyse nustatytas sklypų plotas, bet jų turimų sklypų ribos.
- 18.6. Bylą nagrinėjant pirmosios instancijos teisme ieškovo atstovas prašė teismo skirti ginčo ribų paženklinimo aktų rašysenos ekspertizę. Ieškovo atstovas keliuose teismo posėdžiuose prašė spręsti klausimą dėl ekspertizės skyrimo. Tačiau, užbaigęs įrodymų tyrimą, teismas protokoline nutartimi nusprendė prašymo dėl ekspertizės skyrimo netenkinti. Tokiu būdu teismas užkirta kelią ieškovo įrodinėti ieškinio faktinį pagrindą ir pažeidė CPK 177, 80 ir 212 straipsnius.
19. Ieškovo J. M. kasaciniu skundu prašo panaikinti Kauno apygardos teismo 2020 m. birželio 11 d. nutartį ir Marijampolės apylinkės teismo 2020 m. vasario 20 d. sprendimą bei perduoti bylą pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo. Kasacinis skundas yra grindžiamas tokiais argumentais:
- 19.1. Po civilinės bylos iškėlimo teisme paaiškėjo, kad ginčo žemės sklypai, kurie iš pradžių priklausė Lietuvos Respublikai yra perduoti nuosavybės teise M. P., nes vykstant šios bylos nagrinėjimui Tarnyba priėmė sprendimą atkurti nuosavybės teises į abu ginčo sklypus. Pretendentė į nuosavybės teisių atkūrimą, kuriai nuosavybės teise buvo perduoti ginčo sklypai, yra mirusi, jos teisių perėmėjos yra L. K. ir L. K. Ieškovo atstovas teikė teismui prašymą dėl šių asmenų įtraukimo į civilinę bylą, nes ginčas yra susijęs su joms nuosavybės teise atiteksiančių žemės sklypų suformavimu ir registravimu. Tačiau teismas šį prašymą atmetė. Be to, teismas atmetė ir pačių L. K. ir L. K. prašymą įtraukti į šią bylą. Kadangi nagrinėjamoje byloje yra ginčas dėl sprendimų, kuriais nustatyti ginčo žemės sklypo kadastro duomenys, ginčo žemės sklypų savininkės teisių perėmėjoms šis ginčas sukelia materialines teises ir pareigas, nes byloje yra sprendžiama dėl jų nuosavybės (paveldėjimo) objekto kadastro duomenų.
- 19.2. Nagrinėjamoje byloje ginčijamais aktais buvo nustatomos naujų žemės reformos metu nuomai formuojamų sklypų ribos, kurios pagal žemės reformos procesą reglamentuojančius aktus yra sutapatinamos su besiformuojančių žemės sklypų ribomis. Kadangi ginčo žemės sklypai buvo formuojami laisvame valstybiniame žemės fonde, kuris yra įsiterpęs tarp jau suformuotų privačių žemės sklypų, jų ribos turėjo būti nustatytos tik pagal jau esančių (besiribojančių) žemės sklypų ribas, t. y. ieškovo sklypų ribas. Byloje nustatyta, kad matininkas tas ribas pažeidė ir nėra jokio skirtumo, ar dėl ieškovo žemės sklypų ribų pažeidimo jų žemės sklypo plotas sumažėja leistina paklaida ar neleistina. Byloje nustatyta, kad buvo pažeista sklypo ribų nustatymo procedūra, nes ieškovo nedalyvavo nustatant sklypo ribas.
- 19.3. Skirtingai nei nusprendė pirmosios instancijos teismas, šiuo atveju yra svarbus ne gretimų žemės sklypų plotas, apskaičiuotas po žemės reformos žemėtvarkos projekte suformuotų sklypų kadastro duomenų nustatymo, bet anksčiau suformuotų žemės sklypų ribų stabilumas. Todėl bet koks gretimų žemės sklypų ribų pakeitimas reiškia neteisingą formuojamo naujo sklypo ribų nustatymą, nes šių sklypų ribos turi sutapti su gretimų žemės sklypų ribomis.
- 19.4. Teismai, atsisakydami tenkinti ieškovo pareikštą prašymą dėl teismo ekspertizės byloje skyrimo, pažeidė rungtyniškumo principą, apribojo ieškovo galimybes įrodinėti ginčui reikšmingas aplinkybes bei pažeidė įrodinėjimo vertinimo taisykles, nors pripažino, kad ginčo sklypų ribų nustatymo aktuose yra ne ieškovo parašai.
20. Atsakovės Tarnybos Marijampolės, Kazlų Rūdos ir Kalvarijos skyrius atsiliepimu į ieškovo A. M. kasacinį skundą prašo jį atmesti. Atsiliepimas į kasacinį skundą yra grindžiamas tokiais argumentais:
- 20.1. Nesant tikslių ieškovo nuosavybės teise valdomo žemės sklypo ribų (nesant atliktų kadastrinių matavimų), apeliacinės instancijos teismas pagrįstai konstatavo, kad nustatytos ginčo sklypų ribos nepriklausomai nuo to, ar ieškovo būtų dalyvavę jas nustatant, nesikeistų.
- 20.2. Ieškovo neginčijo ginčo sklypų suprojektavimo. Tarnybos Marijampolės, Kazlų Rūdos ir Kalvarijos skyriaus vedėjo 2017 m. kovo 23 d. įsakymu Nr. 20VI-444-(14.20.2) buvo patvirtintas Balsupių kadastro vietovės žemės reformos žemėtvarkos projektas ir jame suprojektuotų žemės sklypų ribos ir plotai, nustatytos žemės naudojimo paskirtys ir būdai. Šiuo projektu buvo suprojektuoti ir ginčo žemės sklypai, bet ieškovo neginčijo pagrindinio dokumento, kuriuo suprojektuoti žemės sklypai.
- 20.3. Kadastriniai matavimai atliekami pagal naujai teritorijų planavimo dokumentuose suformuotas sklypų ribas ir matavimo metu jos negali būti keičiamos. Nesvarbu, ar kadastriniai matavimai atliekami naujai žemės reformos žemėtvarkos projekte suprojektuotam žemės sklypui ar Nekilnojamojo turto registre registruojant žemės sklypui, nes kadastrinių matavimų atlikimo tvarką reglamentuoja tie patys teisės aktai. Taigi, visais atvejais gretimų žemės sklypų savininkų informavimo procedūra dėl atliekamų gretimų žemės sklypo kadastrinių matavimų yra vienoda. Be to, teismai teisingai nustatė ginčo teisinius santykius reglamentuojančius teisės aktus.
- 20.4. Pirmosios instancijos teismas, vertindamas aplinkybę, kad kviestinio asmens parašo nebuvimas žemės sklypo ribų paženklinimo akte nedaro šio akto negaliojančio, nenustačius kitų esminių jo sudarymo pažeidimų, rėmėsi formuojama teismų praktika. Apeliacinės instancijos teismas pagrįstai nustatė, kad ieškovo žemės sklypų kadastriniai matavimai nėra atlikti, o nustatytos ginčo žemės sklypų ribos nepriklausomai nuo to, ar ieškovo būtų dalyvavę jas nustatant, nesikeistų.
- 20.5. Ieškovo nuosavybės teise valdomi žemės sklypai yra suformuoti atliekant preliminarinius matavimus ir tai, kas būtų galimai atlikus kadastrinius matavimus, yra nepagrįstas ieškovo spėjimas. Ieškovo nepareikšė reikalavimų dėl žemės sklypų ribų nustatymo, o iš byloje esančių įrodymų galima spręsti, kad ieškovo žemės sklypų plotai yra nepakitę, patenka į leistinas įstatymo ribas.
- 20.6. Teismai išsamiai pasisakė dėl rašysenos ekspertizės skyrimo byloje, todėl motyvai, kad teismai nepagrindė sprendimo dėl ekspertizės skyrimo, yra nepagrįsti. Nors byloje ir nebuvo atlikta rašysenos ekspertizė, pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad labiau tikėtina, jog ieškovo nedalyvavo nustatant ginčo sklypų ribas ir 2017 m. birželio 2 d. aktų nepasirašė. Todėl, net ir skyrus rašysenos ekspertizę, tai nebūtų turėję įtakos teismui priimančiam ginčijamą sprendimą.
21. Atsakovės Tarnybos Marijampolės, Kazlų Rūdos ir Kalvarijos skyrius atsiliepimu į ieškovo J. M. kasacinį skundą prašo jį atmesti. Atsiliepimas į kasacinį skundą yra grindžiamas tokiais argumentais:
- 21.1. Ieškovo bylos nagrinėjimo ribas nustatė pareikšdami ieškinį. Ieškinyje nėra nurodytos L. K. ir L. K. Apeliacinės instancijos teismas

pagrįstai nusprendė, kad pirmosios instancijos teismas nepasisakė dėl šių asmenų teisių ir pareigų.

- 21.2. Ieškovė neginčijo ginčo sklypų suprojektavimo. Nesvarbu, ar kadastriniai matavimai atliekami naujai žemės reformos žemėtvarkos projekte suprojektuotam žemės sklypui ar Nekilnojamojo turto registre įregistruotam žemės sklypui, visų žemės sklypų kadastrinių matavimų atlikimo tvarka yra analogiška ir teisės aktai nenustato jokių išimčių. Be to, teismui teisingai nustatė ginčiui taikytinus teisės aktus.
- 21.3. Pirmosios instancijos teismas sutiko su ieškovų nurodoma aplinkybe, kad žemės sklypų parodymų aktuose esantys parašai yra ne jų. Todėl, net ir pirmosios instancijos teismui skyrus rašysenos ekspertizę, tai nebūtų turėję įtakos teismui priimančiam ginčijamą sprendimą.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl žemės sklypų ribų parodymo-paženkinimo aktų ginčijimo

22. Ieškovai kasaciniuose skunduose kelia klausimą dėl neteisingo apeliacinės instancijos teismo atlikto 2017 m. birželio 2 d. žemės sklypų ribų parodymo-paženkinimo aktų vertinimo. Ieškovai argumentavo, kad jie nebuvo kviečiami į gretimų žemės sklypų kadastrinių matavimų atlikimą ir jų parašai 2017 m. birželio 2 d. žemės sklypų ribų parodymo-paženkinimo aktuose yra suklastoti. Taip pat ieškovai kelia klausimą dėl visiškai naujai formuojamų žemės sklypų kadastro duomenų nustatymo įtakos jau anksčiau suformuotų žemės sklypų savininkų teisėms, kai nustatant naujo žemės sklypo kadastro duomenis yra pažeidžiamos suformuoto žemės sklypo ribos, tačiau žemės sklypo ploto pasikeitimas neviršija Nekilnojamojo turto kadastro nustatytos leistinos paklaidos.
23. Įsiteisėjusių procesinių sprendimų peržiūrėjimo kasacine tvarka pagrindai, kasaciniam skundui keliami reikalavimai nustatyti [CPK](#) 346, 347 straipsniuose. Pagal šias teisės normas kasatorius kasaciniame skunde turi nurodyti konkrečius materialiosios ar proceso teisės normų pažeidimus, turinčius esminę reikšmę vienodam teisės aiškinimui ir taikymui bei galėjusius turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui, ar kitus [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalies 2 ir 3 punktuose įtvirtintus kasacijos pagrindus, kuriais remdamasis reikalauja panaikinti skundžiamą sprendimą ar nutartį, taip pat nurodyti išsamius teisinius argumentus, patvirtinančius kasaciniame skunde nurodytų kasacijos pagrindų buvimą. Kasacinio nagrinėjimo dalykas yra kasatoriaus kasaciniame skunde nurodyti motyvuoti kasacijos pagrindai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. lapkričio 12 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-485/2014](#)).
24. Ieškovai pirmosios ir apeliacinės instancijos teismuose taip pat ginčijo ir prašė panaikinti Tarnybos 2018 m. balandžio 9 d. sprendimus Nr. 20SK-383-(14.20.110) ir Nr. 20SK-381-(14.20.110) bei pripažinti negaliojančiomis 2018 m. rugpjūčio 1 d. valstybinės žemės sklypų nuomos sutartis. Nors ieškovai kasaciniuose skunduose prašo panaikinti teismų sprendimus ir bylą grąžinti pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo, kasaciniuose skunduose yra nurodomi argumentai tik dėl teismų išvadų dėl ginčijamų žemės sklypų ribų parodymo-paženkinimo aktų vertinimo. Todėl teisėjų kolegija, atsižvelgdama į kasaciniuose skunduose suformuotas bylos nagrinėjimo kasaciniame teisme ribas, pasisako dėl šių kasacinių skundų argumentų pagrįstumo.
25. Ieškovai ieškiniu prašė ginti jų pažeistas teises, argumentuodami, kad 2017 m. birželio 2 d. žemės sklypo, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), ribų paženkinimo-parodymo akte yra suklastotas A. M. parašas ir 2017 m. birželio 2 d. žemės sklypo, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), ribų paženkinimo-parodymo akte yra suklastotas J. M. parašas. Pirmosios instancijos teismas nustatė, kad labiau tikėtina, jog ieškovai nedalyvavo nustatant ginčo žemės sklypų ribas ir 2017 m. birželio 2 d. aktuose nepasirašė. Tačiau, nesant kitų aktų esminių trūkumų ir remiantis formuojama teismų praktika, teismas bylos dalį dėl žemės sklypų ribų paženkinimo-parodymo aktų panaikinimo nutraukė. Apeliacinės instancijos teismas su šiomis išvadomis sutiko.
26. Kasacinis teismas yra pripažinęs, kad, esant ginčiui tarp gretimų žemės sklypų savininkų dėl žemės sklypų ribų, sklypų ribos gali būti keičiamos, taip pat gali būti keičiama sklypo konfigūracija, tačiau neturi būti keičiamas žemės sklypo dydis (plotas) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. gegužės 29 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-226/2009](#)). Vadinas, yra pripažįstama gretimų žemės sklypų bendrų ribų pakeitimo galimybė, tačiau tokiems pakeitimams atlikti turi būti nustatytas objektyvus pagrindas – žemės sklypo savininko negalėjimas tinkamai įgyvendinti turimos nuosavybės teisės į žemės sklypą ir (ar) sklype esančius statinius, t. y. negalėjimas naudoti nuosavybės teisės objektų pagal tokių objektų tikslinę paskirtį ([CEK 4.37 straipsnio](#) 1 dalis). Be to, tokie pakeitimai negali būti daromi tik vieno (gretimų) žemės sklypo savininko interesų sąskaita. Gretimų žemės sklypų bendros ribos gali būti keičiamos, tik užtikrinus abiejų sklypų savininkų teisių ir teisėtų interesų pusiausvyrą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. spalio 28 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-304-695/2019](#), 88 punktas).
27. Žemės sklypų kadastrinių matavimų atlikimo tvarką ir reikalavimus įtvirtina Nuostatai ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2002 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 522 patvirtintos Nekilnojamojo turto objektų kadastrinių matavimų ir kadastro duomenų surinkimo bei tikslinimo taisyklės.
28. Ginčijamų žemės sklypų ribų parodymo-paženkinimo aktų sudarymo metu galioję Nuostatai (redakcija, galiojusi nuo 2017 m. sausio 1 d. iki 2017 m. gruodžio 23 d.) reglamentavo, kad nustatant žemės sklypo kadastro duomenis yra nustatomos ir riboženkliais paženkinamos (jeigu anksčiau tai nebuvo atlikta) žemės sklypo ribos arba atstatomi sunaikinti anksčiau paženklinti žemės sklypo ribų riboženkliai. Žemės sklypo ribos vietovėje paženkinamos dalyvaujant žemės sklypo savininkui (esamajam arba būsimajam) arba jo įgaliotam asmeniui, taip pat suinteresuotiems asmenims – gretimų sklypų savininkams arba jų įgaliotiems asmenims, gretimos valstybinės ar savivaldybės žemės, pagal teritorijų planavimo dokumentą ar žemės valdos projektą nesuformuotos kaip atskiro žemės sklypo, patikėtiniui (-iams), taip pat sodininkų bendrijos pirmininkui, jeigu matuojamas žemės sklypas ribojasi su sodininkų bendrijos žeme (toliau – kvietiniai asmenys), išskyrus šių Nuostatų 32.1.1.1 punkte nurodytus atvejus (32.1.1 punktas). Kvietiniams asmenims kvietimai įteikiami asmeniškai arba ne vėliau kaip prieš 10 kalendorinių dienų iki ribų ženklavimo išsiunčiami registruotu laišku (32.1.1.2 punktas). Jeigu kvietiniai asmenys kvietime nurodytu laiku neatvyksta, darbai tęsiami be jų. Kvietiniams asmenims, kurie neatvyko ir (arba) kurie atvyko, tačiau nepateikė pastabų raštu ir (arba) atsisakė pasirašyti paženkinimo-parodymo akte, vykdytojas registruotu laišku išsiunčia žemės sklypo ribų paženkinimo-parodymo akto kopiją ir žemės sklypo plano fragmentą (ištrauką), kur nurodomi paženkinimo metu nustatyti paženklintojo ir besiribojančio žemės sklypo ribų posūkio taškai, jų koordinatės valstybinėje koordinacių sistemoje ir šių žemės sklypų kadastro numeriai. Be to, kvietiniams asmenims pranešama, kad pastabas dėl kadastrinių matavimų ir jų metu surašyto žemės sklypo ribų paženkinimo-parodymo akto jie gali pateikti vykdytoju nurodytu adresu raštu ne vėliau kaip per 30 dienų nuo žemės sklypo ribų paženkinimo-parodymo akto kopijos ir žemės sklypo plano fragmento (ištraukos) gavimo (32.1.1.3 punktas).
29. Kadastrinių matavimų metu yra renkami faktinio pobūdžio duomenys apie kadastro objektus, atliekami kitokie faktus nustatantys veiksmai, tokie kaip objekto ribų pažymėjimas vietovėje. Šie veiksmai savo prigimtimi yra faktinio, o ne teisinio pobūdžio. Jie nenustato asmenų teisių ar pareigų, bet administracinėse procedūrose gali sudaryti pagrindą priimti teisinius

sprendimus, kuriais ir yra nusprendžiama dėl asmenų teisių ir pareigų. Kasacinio teismo praktikoje nustatyta, kad civilinėse bylose dėl administracinių aktų, priimtų panaudojant kadastrinių matavimų metu sudarytus dokumentus, panaikinimo nėra pagrindo reikšti ir nagrinėti reikalavimų dėl kadastrinių matavimų metu sudarytų faktinio pobūdžio dokumentų (aktų, planų, schemų, abrisų ir kitokių) panaikinimo ([CPK 293 straipsnio](#) 1 punktą) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. spalio 28 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-304-695/2019](#), 81 punktą). Šios teisės aiškinimo praktikos laikytasi ir kitoje byloje, kurioje nurodyta, kad reikalavimas dėl žemės sklypo ribų pažėnkinimo-parodymo akto negali būti savarankiškas reikalavimo dalykas ir ginčo teisme objektas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. kovo 10 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-40-684/2021](#), 65 punktą).

30. Atsižvelgdama į formuojamą kasacinio teismo praktiką, teisėjų kolegija pritaria žemesnės instancijos teismų išvadai, kad žemės sklypų ribų pažėnkinimo-parodymo aktai kaip atskira administracinės procedūros dalis materialinių teisių pasekmių nesukelia. Kita vertus, tai nereiškia, kad teisių pasekmių nesukelia kadastrinių matavimų pagrindu priimti administraciniai sprendimai, kuriuos rengiant yra naudojami tokie duomenys.
31. Nagrinėjamu atveju teisėjų kolegija nusprendžia, kad byloje teismų nustatyta aplinkybė dėl galimo ieškovo parašų suklastojimo nėra pagrindas nukrypti nuo suformuotos kasacinio teismo praktikos dėl žemės sklypų ribų pažėnkinimo-parodymo aktų ginčijimo. Aplinkybės, kurias šioje byloje nustatė teismai (labiau tikėtina, kad ieškovo nedalyvavo nustatant ginčo žemės sklypų ribas ir nepasirašė žemės sklypų ribų parodymo-pažėnkinimo aktų), kelia pagrįstą abejonų dėl žemės sklypų ribų pažėnkinimo-parodymo aktų teisėtumo. Toks elgesys (galimas ieškovo parašų žemės sklypų ribų pažėnkinimo-parodymo aktuose suklastojimas) yra teisei priešingas elgesys, pažeidžiantis Nekilnojamojo turto kadastro nuostatuose įtvirtintą kadastrinių matavimų atlikimo tvarką. Vis dėlto, kaip teisingai nustatė apeliacinės instancijos teismas, ieškovo nepagrindė, kaip nustatytos aplinkybės dėl žemės sklypų ribų parodymo-pažėnkinimo aktų rengimo trūkumų pažeidžia jų civilines teises ir teisėtus interesus.
32. Pažymėtina, kad pirmosios instancijos teismas nustatė, jog atlikus ginčijamus kadastrinius matavimus ieškovo žemės sklypų dydžiai nepasikeitė, nesumažėjo daugiau nei leistinos minėtos paklaidos. Pirmosios instancijos teismo posėdžio metu kaip liudytojas apklaustas ieškovo prašymu schemas ruošęs matininkas nurodė, kad ieškovo žemės sklypų plotas iš esmės išlieka toks pats, atstumai yra pasikeitę tarp preliminariniame plane nurodytų atstumų ir likusių atstumų natūroje. Duomenų, paneigiančių šių byloje nustatytų aplinkybių pagrįstumą, ieškovo nepateikė. Šios aplinkybės leidžia teigti, kad ieškovo nepagrindė, kokias konkrečias jų teises ir teisėtus interesus pažeidė atlikti ginčijami kadastriniai matavimai.
33. Atitinkamai ieškovo kasaciniuose skunduose nepateikia duomenų, pagrindžiančių jų teisių pažeidimą dėl visiškai naujai formuojamų žemės sklypų kadastro duomenų nustatymo įtakos jau anksčiau suformuotų žemės sklypų savininkų teisėms, kai nustatant naujo žemės sklypo kadastro duomenis yra pažeidžiamos suformuoto žemės sklypo ribos, tačiau žemės sklypo ploto pasikeitimas nevirsija Nekilnojamojo turto kadastro nustatytos leistinos paklaidos.
34. Ieškovo A. M. kasaciniame skunde nurodo, kad ieškovo pirmosios instancijos teismui pateikė prašymą skirti žemės sklypo ribų pažėnkinimo-parodymo aktų rašysenos ekspertizę. Ieškovo nuomone, teismui pateikto prašymo dėl ekspertizės skyrimo nenagrinėjimas, o vėliau atmetimas baigiamajame civilinės bylos nagrinėjimo stadijoje yra [CPK](#) 177, 180, 212 straipsnių pažeidimas. Teisėjų kolegija atmeta šiuos kasacinio skundo argumentus kaip nepagrįstus.
35. [CPK 176 straipsnio](#) 1 dalyje nurodyta, kad įrodinėjimo tikslas – teismo įsitikinimas, pagrįstas byloje esančių įrodymų tyrimu ir įvertinimu, kad tam tikros aplinkybės, susijusios su ginčo dalyku, egzistuoja arba neegzistuoja. [CPK 185 straipsnio](#) 1 dalyje įtvirtinta, jog teismas įvertina byloje esančius įrodymus pagal vidinį savo įsitikinimą, pagrįstą visapusišku ir objektyviu aplinkybių, kurios buvo įrodinėjamos proceso metu, išnagrinėjimu, vadovaudamasis įstatymais.
36. Ekspertizės skyrimo klausimą teismas sprendžia ne tik vadovaudamasis [CPK](#) 212 straipsnyje nustatytomis taisyklėmis, bet ir bendraisiais teisės principais, atsižvelgdamas į šalių reikalavimus ir atsitiktumus, juos pagrindžiančių įrodymų pobūdį, taip pat įvertina galimą įtaką teisingam bylos išsprendimui. Kiekvienam konkrečiam atvejui turi būti sprendžiama dėl byloje esančių įrodymų pakankamumo ir patikimumo (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. lapkričio 27 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-359-701/2019](#), 66 punktą). Nagrinėjamu atveju, atsižvelgdama į bylos nagrinėjimo dalyką, teisėjų kolegija daro išvadą, kad pirmosios instancijos teismas tinkamai išsprendė klausimą dėl poreikio skirti rašysenos ekspertizę, atsižvelgdama į ginčo dalyką, kitų byloje esančių įrodymų visumą.
37. Pažymėtina, kad, remiantis Lietuvos teismų informacinės sistemos LITEKO duomenimis ([CPK 179 straipsnio](#) 3 dalis), šiuo metu Marijampolės apylinkės teisme yra nagrinėjama baudžiamoji byla [Nr. 1-137-416/2021](#), kurioje 2017 m. birželio 2 d. žemės sklypo ribų pažėnkinimo-parodymo aktus surašęs matininkas V. V. yra kaltinamas panaudojęs žinomai tikrą suklastotą dokumentą (2017 m. birželio 2 d. žemės sklypo ribų pažėnkinimo-parodymo aktus). Tai reiškia, kad ieškovo keliamos aplinkybės dėl galimo jų parašų suklastojimo ginčijamuose žemės sklypo ribų pažėnkinimo-parodymo aktuose bus įvertintos baudžiamajame procese.
38. Atsižvelgdama į nurodytas aplinkybes, teisėjų kolegija nusprendžia, kad teismai tinkamai vertino ieškovo ieškinio reikalavimą dėl 2017 m. birželio 2 d. žemės sklypų ribų parodymo-pažėnkinimo aktų panaikinimo ir laikėsi suformuotos kasacinio teismo praktikos. Teismai teisingai kvalifikavo ginčo šalių teisinius santykius ir tinkamai įvertino byloje nustatytas aplinkybes.

Dėl suinteresuotų asmenų neįtraukimo į bylą

39. Ieškovo J. M. kasaciniame skunde teigia, kad bylą nagrinėję teismai pažeidė [CPK](#) 329 straipsnio 2 dalies 2 punktą, nes pirmosios instancijos teismas nusprendė dėl neįtrauktų dalyvauti byloje asmenų materialinių teisių ir pareigų.
40. Ieškovo argumentuoja, kad ieškovo kreipėsi į teismą dėl sprendimų, kuriais buvo nustatyti valstybinių žemės sklypų kadastro duomenys, o tų sprendimų pagrindu sklypai tapo civilinės apyvartos objektais. Jau po civilinės bylos iškėlimo teisme paaiškėjo, kad ginčo žemės sklypai, kurie iš pradžių priklausė Lietuvos Respublikai, yra perduoti nuosavybės teise M. P. Pretendentė į nuosavybės teisių atkūrimą, kuriai nuosavybės teise buvo perduoti ginčo žemės sklypai, yra mirusi (nuosavybės teisės jai atkurtos jau po mirties), jos teisių perėmėjos yra L. K. ir L. K. Ieškovo teigimu, naujoms ginčo žemės sklypų savininkėms M. P. teisių perėmėjoms šis ginčas sukelia materialines teises ir pareigas, nes byloje yra sprendžiama dėl jų nuosavybės (paveldėjimo) objekto kadastro duomenų.
41. [CPK 329 straipsnio](#) 2 dalies 2 punkte nustatyta, kad absoliučiu sprendimo negaliojimo pagrindu laikomas atvejis, kai pirmosios instancijos teismas nusprendė dėl neįtrauktų dalyvauti byloje asmenų materialinių teisių ir pareigų. Sprendimų [CPK 329 straipsnio](#) 2 dalies 2 punkto prasme turi būti paveiktos nedalyvaujancio byloje asmens materialiosios teisės ir pareigos, be to, įtaka šioms teisėms ir pareigoms turi būti tiesioginė – sprendimu turi būti modifikuota asmens teisinė padėtis, t. y. nustatytos, panaikintos, pakeistos, panaikintos (ir pan.) materialiosios teisės ar pareigos. Tik kartu egzistuojant šioms dviem sąlygoms, gali būti konstatuotas aptariamas sprendimo negaliojimo pagrindas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. kovo 17 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-55-313/2021](#)).
42. Nagrinėjamoje civilinėje byloje nustatyta, kad L. K. ir L. K. pateikė teismui ieškinį atsakovėms Tarnybai, IĮ „NT Darba“, trečiajam asmeniui D. K. dėl žemės sklypo ribų pažėnkinimo-parodymų aktų pripažinimo negaliojančiais, Tarnybos sprendimų pripažinimo negaliojančiais ir valstybinės žemės sklypų nuomos sutarčių pripažinimo negaliojančiomis. Marijampolės apylinkės teismas 2019 m. balandžio 30 d. nutartimi nagrinėjamoje civilinėje byloje L. K. ir L. K. ieškinį atsisakė priimti ir nurodė, kad ieškovo pažeistas teisės gali ginti pareiškiamos ieškinį

atskirene procese (byloje).

43. Remiantis Lietuvos teismų informacinės sistemos LITEKO duomenimis ([CPK 179 straipsnio](#) 3 dalis), L. K. ir L. K. pradėjo naują civilinę bylą, kurioje prašė panaikinti Tarnybos Marijampolės, Kazlų Rūdos, Kalvarijos skyriaus vedėjo 2018 m. rugpjūčio 1 d. įsakymą Nr. 20VI-1796-(14.20.2.) ir pripažinti negaliojančia 2018 m. rugpjūčio 1 d. sudarytą valstybinės žemės sklypo nuomos sutartį; panaikinti Tarnybos Marijampolės, Kazlų Rūdos, Kalvarijos skyriaus vedėjo 2018 m. rugpjūčio 1 d. įsakymą Nr. 20VI-1797-(14.20.2.) ir pripažinti negaliojančia 2018 m. rugpjūčio 1 d. sudarytą valstybinės žemės sklypo nuomos sutartį. Marijampolės apylinkės teismas 2020 m. rugpjūčio 31 d. sprendimu civilinėje byloje [Nr. e2-177-301/2020](#) ieškinį atmetė. Kauno apygardos teismas 2021 m. sausio 12 d. nutartimi civilinėje byloje [Nr. e2A-29-230/2021](#) šį sprendimą paliko nepakeistą. Tai reiškia, kad L. K. ir L. K., pirmosios instancijos teismui atsakius nagrinėjamoje civilinėje byloje priimti jų ieškinį ir nurodžius galimybę inicijuoti naują civilinę bylą, pateikė naują ieškinį ir šis buvo išnagrinėtas įsiteisėjusiu teismo sprendimu.
44. Įvertinusi minėtas aplinkybes teisėjų kolegija nusprendžia, kad nėra pagrindo sutikti su ieškovės kasaciniame skunde nurodytais argumentais, kad nagrinėjamoje byloje pirmosios instancijos teismas pasisakė dėl į bylą neįtrauktų asmenų teisių ir pareigų. Nustatyta, kad L. K. ir L. K. savo teises gynė kitoje civilinėje byloje. Todėl šis ieškovės kasacinio skundo argumentas atmestinas kaip nepagrįstas.

Dėl bylos procesinės baigties

45. Teisėjų kolegija, remdamasi išdėstytais argumentais, nusprendžia, kad apeliacinės instancijos teismo sprendimas yra teisėtas ir pagrįstas, teismas tinkamai taikė suformuotą kasacinio teismo praktiką dėl žemės sklypų ribų parodymo-paženklavimo aktų ginčijimo ir absoliučių sprendimo negaliojimo pagrindų. Todėl kasacinių skundų argumentai nesudaro pagrindo pakeisti ar naikinti apeliacinės instancijos teismo nutartį ([CPK 346 straipsnis](#), 359 straipsnio 1 dalies 1 punktas, 3 dalis).

Dėl prašymų sprendimo

46. Pagal [CPK 98 straipsnio](#) 1 dalį šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, teismas priteisia iš antrosios šalies išlaidas už advokato ar advokato padėjėjo, dalyvavusių nagrinėjant bylą, pagalbą, taip pat už pagalbą rengiant procesinius dokumentus ir teikiant konsultacijas. Ieškovai prašė priteisti bylinėjimosi išlaidų, patirtų kasaciniame teisme, atlyginimą, tačiau kadangi ieškovų kasaciniai skundai atmestini, jų patirtos bylinėjimosi išlaidos neatlyginamos.
47. Ieškovas A. M. taip pat pateikė prašymą, vadovaujantis [CPK 299 straipsnio](#) 1 dalimi ir 300 straipsnio 1 dalimi, įvertinti matininko V. V. bei Tarnybos Marijampolės, Kazlų Rūdos ir Kalvarijos skyriaus darbuotojų veiksmus. Iš pateikto prašymo turinio matyti, kad ieškovas prašo teismo priimti atskirą nutartį ar kreiptis į prokurorą paaiškėjus nusikalstamos veikos požymiams. Teisėjų kolegija, atsižvelgdama į nustatytas aplinkybes dėl šiuo metu nagrinėjamos baudžiamosios bylos [Nr. 1-137-416/2021](#), ieškovo prašymą atmeta.
48. Pagal Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. balandžio 15 d. pažymą apie išlaidas, susijusias su procesinių dokumentų įteikimu, kasacinis teismas patyrė 11,56 Eur tokių išlaidų. Atmetus kasacinius skundus šių bylinėjimosi išlaidų atlyginimas valstybei priteistinas iš ieškovų lygiomis dalimis po 5,78 Eur ([CPK 79 straipsnis](#), 88 straipsnio 1 dalies 3 punktas, 92 straipsnis, 96 straipsnio 2 dalis).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio procesokodekso 359 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

nutaria:

Kauno apygardos teismo 2020 m. birželio 11 d. nutartį palikti nepakeistą.

Priteisti iš ieškovų J. M. (a. k. (duomenys neskelbtini)) ir A. M. (a. k. (duomenys neskelbtini)) lygiomis dalimis valstybės naudai 11,56 Eur (po 5,78 Eur) (penkis Eur 78 ct) kasaciniame teisme patirtų procesinių dokumentų siuntimo išlaidų atlyginimo. Valstybei priteista suma mokėtina į Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (j. a. k. 188659752) biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą, įmokos kodas – 5660.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai

Goda Ambrasaitė-Balynienė

Gediminas Sagatys

Dalia Vasarienė